

Phát huy vai trò báo chí trong công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức ứng phó biến đổi khí hậu

Vừa qua, tại TP Cần Thơ diễn ra Hội thảo khoa học về “Vai trò của báo chí trong việc ngăn chặn và giảm thiểu tác động của biến đổi khí hậu (BĐKH)” do Hội Nhà báo Việt Nam phối hợp với Quỹ tài trợ Konrad-Adenauer-Foundation (CHLB Đức) tại Việt Nam tổ chức. Tại hội thảo, nhiều đại biểu cho rằng BĐKH đã và đang ảnh hưởng trực tiếp đến cuộc sống người dân. Báo chí có vai trò quan trọng trong việc góp phần nâng cao nhận thức đối với người dân, các ngành, các cấp lãnh đạo... để có hành vi, thái độ ứng xử đúng đắn và quyết tâm trong hành động ứng phó. Báo Cần Thơ lược ghi một vài ý kiến của các nhà báo xung quanh vấn đề này.

Hàng năm, TP Cần Thơ thường xảy ra lốc xoáy, gây thiệt hại nhà cửa của người dân do biến đổi khí hậu gây ra. Ảnh: H.V

***Nhà báo Vương Văn Dừa, Ủy viên ban biên tập, Chủ tịch liên chi hội nhà báo Báo Nhân dân:**

CẦN NHỮNG HÀNH ĐỘNG ỨNG PHÓ BĐKH THIẾT THỰC ĐỂ BÁO CHÍ CỔ ĐỘNG SỰ HUỐNG ỨNG CỦA NGƯỜI DÂN

- Việt Nam được đánh giá là một trong những quốc gia bị ảnh hưởng nặng nề nhất của BĐKH, trong đó ĐBSCL là một trong ba đồng bằng trên thế giới dễ bị tổn thương nhất do BĐKH và nước biển dâng. Thực tế, trong những năm qua, BĐKH đã dẫn đến thiên tai xảy ra với tần suất và cường độ ngày càng tăng, gây nhiều tổn thất to lớn về con người, tài sản, cơ sở hạ tầng kinh tế, văn hóa, xã hội... Chỉ tính riêng trong 10 năm gần đây (2001-2010), các loại thiên tai như: bão, lũ, sạt lở đất, ngập úng, hạn hán, xâm nhập mặn... đã làm chết và mất tích hơn 9.500 người, giá trị thiệt hại tài sản khoảng 1,5% GDP/năm. Báo chí đã nắm bắt kịp thời và thông tin đến người dân, các ngành, các cấp những tác hại của BĐKH và để các đơn vị có giải pháp chủ động ứng phó. Đồng thời, báo chí Việt Nam tập trung thông tin các chủ đề về những biểu hiện rõ rệt của BĐKH; mối quan hệ giữa tăng trưởng kinh tế với BĐKH; tác động của BĐKH đối với đời sống con người, nhất là các vùng bị ảnh hưởng; làm gì và như thế nào để ngăn chặn và giảm thiểu tác động của BĐKH; những cảnh báo từ việc phát triển kinh tế thiếu bền vững đối với BĐKH...

Ngoài việc thông tin kịp thời, chính xác tác động của BĐKH đối với đời sống con người, báo chí Việt Nam tập trung các nội dung tuyên truyền về các chủ đề cụ thể trong việc xây dựng “vành đai” về an sinh xã hội. Đó là các nội dung về đảm bảo an ninh lương thực, an

ninh năng lượng, nguồn nước, xóa đói giảm nghèo, bình đẳng giới, chăm sóc sức khỏe cộng đồng, bảo vệ môi trường; nghiên cứu và thực hiện chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi phù hợp với điều kiện BĐKH và nước biển dâng; phát triển cơ sở hạ tầng, quy hoạch các khu dân cư ứng phó BĐKH; thực hiện giải pháp chống ngập ở thành phố, khu đô thị, khu dân cư lớn... Tuy nhiên, những hoạt động này cần có phối hợp, hỗ trợ của ngành chức năng để cơ quan báo chí tuyên truyền, phổ biến đúng lúc, kịp thời, cổ động mọi tầng lớp nhân dân cùng thực hiện ứng phó BĐKH.

Ngoài ra, cơ quan quản lý báo chí, các cấp hội nhà báo cũng cần tăng cường mở các lớp đào tạo về lĩnh vực bảo vệ môi trường nói chung, BĐKH nói riêng cho lực lượng làm báo; xuất bản cẩm nang thông tin về BĐKH, đưa nội dung thông tin BĐKH vào giảng dạy tại các khoa báo chí... Đặc biệt, Bộ Tài nguyên và Môi trường cần phối hợp cùng các cơ sở đào tạo báo chí mở các khóa đào tạo phóng viên chuyên viết về lĩnh vực môi trường và BĐKH. Có như vậy mới đào tạo được đội ngũ các nhà báo chuyên viết về lĩnh vực BĐKH để góp phần tuyên truyền, nâng cao ý thức ứng phó...

***Nhà báo Nguyễn Văn Ngọc, Đài Truyền hình Việt Nam:**

PHÁT HUY VAI TRÒ CỦA CƠ QUAN CHỨC NĂNG TRONG VIỆC CUNG CẤP THÔNG TIN, HỖ TRỢ NHÀ BÁO THỰC HIỆN TÁC PHẨM CÓ CHẤT LƯỢNG CAO

- BĐKH là một đề tài bao trùm nhiều mặt của đời sống, xã hội và mỗi nhà báo không thể trang bị đủ kiến thức để hiểu hết khi mới tiếp cận. Do đó, khi thông tin về BĐKH, các nhà báo có những hạn chế như chỉ thông tin về BĐKH theo từng đợt, khi có hội nghị, hội thảo hay địa bàn xảy ra sự kiện nóng có liên quan BĐKH. Thời gian qua, có những tác phẩm báo chí chỉ thông tin về biểu hiện và hậu quả của BĐKH, thiếu những phân tích về nguyên nhân, về cách thức ứng phó, xử lý hay những nhận định, bình luận, đánh giá có tính dự báo... Từ đó có tác phẩm không đạt hiệu quả trong cảnh báo, nâng cao nhận thức, thay đổi hành vi, việc làm của con người trong thời kỳ BĐKH.

Để nâng cao hiệu quả trong công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của con người, sự quan tâm và tìm giải pháp ứng phó BĐKH của các ngành, các cấp, các tổ chức phi chính phủ thì báo chí rất cần sự chủ động cung cấp thông tin của cơ quan chức năng. Trong đó, các cơ quan chức năng nên có người phát ngôn về vấn đề BĐKH, thiết lập mối quan hệ hai chiều, kênh thông tin, mạng thông tin thường xuyên giữa các cấp quản lý, ngành chức năng, nhà khoa học, tổ chức phi chính phủ... với nhà báo. Có như thế nhà báo mới có những tác phẩm tuyên truyền mang tính hiệu quả cao. Các đơn vị quản lý như Hội nhà báo, ngành tài nguyên và môi trường, UBND các địa phương... cũng nên tổ chức những giải báo chí, khen thưởng các tác phẩm ấn tượng về BĐKH, nhằm tạo động lực cho các nhà báo thực hiện những tác phẩm có hiệu quả xã hội, góp phần giảm thiểu tác động của BĐKH...

***Nhà báo Hoàng Văn Thành, Tổng biên tập Báo Tài nguyên và Môi trường:**

CẦN SỰ PHỐI HỢP, HỖ TRỢ NÂNG CAO HIỆU QUẢ TUYÊN TRUYỀN CỦA BÁO CHÍ

- Báo chí là lực lượng nòng cốt trong tuyên truyền về BĐKH. Đồng thời, báo chí Việt Nam là kênh tuyên truyền trực tuyến, tác động đến đông đảo người dân, doanh nghiệp, các cấp quản lý nhanh nhất, hiệu quả nhất, tạo ra phản ứng mạnh mẽ nhất trước các sự kiện, sự cố về môi trường, về BĐKH.

Tuy nhiên, BĐKH là một vấn đề mới, cần đưa nội dung này vào giảng dạy tại các trường báo chí. Trước đây các cơ quan của Tổng cục môi trường cũng như một số tổ chức môi trường quốc tế đã có nhiều chương trình tập huấn, nâng cao nhận thức và tổ chức các chuyên đi khảo sát thực tế cho các phóng viên phụ trách lĩnh vực môi trường cũng như lồng ghép các vấn đề có liên quan BĐKH để tạo tác phẩm có giá trị xã hội cao. Chúng tôi thấy hướng nâng cao nhận thức về BĐKH cho phóng viên theo dõi, viết về lĩnh vực này như cách làm nâng cao nhận thức về môi trường là tốt, tuy nhiên, các cơ quan quản lý triển khai công tác này nên chuẩn bị chu đáo hơn, lựa chọn điểm khảo sát hợp lý để phóng viên có điều kiện tiếp cận thực tiễn. Vì đối với các nhà báo, dù chương trình nâng cao nhận thức hay khảo sát, điều họ mong nhất vẫn là một cơ hội hành nghề hiệu quả.

Cục Khí tượng thủy văn và BĐKH (thuộc Bộ Tài nguyên và Môi trường) cũng cần thành lập mạng lưới truyền thông về BĐKH. Đây là cơ sở quan trọng để tạo ra sức mạnh cho đội ngũ phóng viên chuyên viết bài về BĐKH. Tuy nhiên, chúng tôi mong rằng tổ chức này phải làm và đạt được mục tiêu là đầu mối chia sẻ thông tin nhanh nhất, ngoài khả năng độc lập của cơ quan báo chí. Hội nhà báo Việt Nam cũng nên quan tâm đến nội dung tuyên truyền này. Hằng năm, Hội có thể định hướng cho Hội nhà báo các tỉnh, thành trong cả nước dành một phần kinh phí hỗ trợ tác phẩm chất lượng cao về lĩnh vực này, tổ chức tập huấn và đặt hàng viết về tác động của BĐKH...

HÀ VĂN (thực hiện)